

Archive label:
HR-DAST-14

Title:
Ispostava banske vlasti Banovine Hrvatske u Splitu i prednici (arhivski fond, 1919-1941)

Creation date:
1919-1941 g.

Level:
Fond

Classification:
A. - UPRAVA I JAVNE SLUŽBE

Content:
Gradivo je nastalo djelatnošću sljedećih stvaratelja :
Pokrajinska vlada za Dalmaciju 1919.-1921.
Pokrajinska uprava Split 1921.-1925.
Splitska oblast 1925.-1929.
Kraljevska banska uprava Primorske banovine 1929.-1939.
Ispostava banske vlasti Banovine hrvatske 1939.-1941.
Tijekom razdoblja od 1919. do 1941. njihove administracije izmjenjivale su se jedna za drugom.

Sačuvano je, iako ne kompletno, gradivo sljedećih odjela i odsjeka: prosvjete, školstva, obrta, trgovine i industrije, poljoprivrede i tehničkih poslova. Gradivo je razdvojeno na nekoliko cjelina odnosno serija:

Gradivo koje se odnosi na prosvjetu i školstvo sadrži 27 knjiga urudžbenih zapisnika školskog odsjeka i 7 knjiga kazala po raznim osnovama. Sadržaj spisa se odnosi na osnivanje, uređenje i rad narodnih, građanskih, državnih, privatnih kao i stručnih škola. Tu se nalaze planovi i programi nastavnih osnova, izvještaji škola upućeni na zahtjev, podaci o učenicima, nastavničkom i ostalom osoblju.

Od gradiva čiji je sadržaj privredna djelatnost tj. nadzor obrta, trgovine i industrije sačuvani su urudžbeni zapisnici samo za 1940. i 1941. (dvije knjige) i jedna knjiga registra privrednih djelatnosti. Spisi sadrže podatke o reguliranju rada u obrtnoj djelatnosti i stjecanju prava na otvaranje raznih obrtnih radnji. Zatim tu su podaci o privrednim dioničkim društvima, štedionicama i bankama u obliku dosjea, podaci o obrtničkim i industrijskim komorama i podaci o prometu.

Gradivo nastalo u odjelima i odsjecima za poljoprivredu najvećim dijelom odnosi se na provođenje agrarne reforme i kolonizacije.

Gradivo tehničkog odjela sadrži podatke o urbanističkim i arhitektonskim poslovima, planove javnih građevina i podatke o hidrogradnji.

Sačuvan je veliki broj (oko 600) dosjea službenika, zaposlenika i nastavnika škola u nadležstvu stvaratelja izvornog naziva službenički listovi.

Pronađeno je i sačuvano, kao jedna cjelina, gradivo nastalo djelatnošću Banovinske poslovne centrale za istraživanje i unapređenje kućne radnosti. Centralu je 1930. osnovala Banovina uz svesrdno zalaganje Kamila Tončića, tadašnjeg banovinskog inspektora za stručnu nastavu.

Uz sve navedeno, gradivo ovog fonda čine i tiskovine stvaratelja godišnji financijski planovi (budžeti), razne tiskanice i izvještaji.

Quantity:

34 Metar

Object type:

spisi

knjige

tisak

nacrti

Language:

Hrvatski

Writings:

Latinica

Owner:

Državni arhiv u Splitu

License:

Javno dobro

Label of archive:

HR-DAST

History:

Nakon završetka II. Svjetskog rata u zgradu Banovine na zapadnoj obali splitske luke u kojoj je do 1941. bilo sjedište Ispostave banske vlasti Banovine hrvatske, uselila se Komanda Jugoslavenske ratne mornarice. Tada se gubi trag većini gradiva (pretpostavlja se da je zapaljeno) nastalog djelatnošću viših upravnih vlasti Kraljevine SHS tj. Jugoslavije sa sjedištem u Splitu u razdoblju od kraja 1918. do 1941. (Pokrajinska uprava za Dalmaciju 1918., Pokrajinska uprava Split 1919.-1925., Splitska oblast 1925.-1929., Kraljevska banska uprava Primorske banovine 1929.-1939., Ispostava banske vlasti Banovine hrvatske 1939.-1941.). Pronađeni su samo fragmenti ovog gradiva u podrumu zgrade Oblasnog narodnog odbora za Dalmaciju u ulici Sinjskih žrtava 2. nakon njegovog gašenja 1951. Gradivo je prebačeno u spremište (sjeverozapadnu kulu Dioklecijanove palače) tadašnjeg Muzeja grada Splita koji je u to vrijeme skrbio o arhivskom gradivu jer Arhiv u Splitu još nije bio osnovan.

Nakon što je osnovan 1952., Arhiv u Splitu je zaprimio od Muzeja grada Splita veću količinu arhivskog gradiva raznih stvaratelja. Između ostalog bilo je to i gradivo o kojemu je ovdje riječ. Akvizicija je upisana u Knjigu primljenog gradiva 1. veljače 1952., na str. 2, upis br. 2 kao gradivo Banske uprave Primorske banovine, Odjela za obrt, industriju i trgovinu. Druga akvizicija gradiva ovog fonda je od 10. svibnja 1955. i nije upisana u Knjigu primljenog gradiva. Bilo je to gradivo zaostalo u podrumu već spomenute zgrade u ulici Sinjskih žrtava 2 a zaprimljeno je od trgovačkog poduzeća Autocestar koje je bilo smješteno u tom prostoru.

Gradivo je objedinjeno u spremištu Arhiva 1958. kada ga je sumarno popisala tadašnja povjesničarka i arhivistica Benedikta Zelić. Na kraju uvodnog dijela svog sumarnog popisa arhivistica Zelić piše:.....trebalo bi odgovoriti na pitanje što je s glavninom arhiva ovog nadležstva? Međutim na to pitanje nije moguće odgovoriti. Nikako nijesmo mogli utvrditi, da li je ostala građa možda propala prigodom požara palače bivše banovine ili je pak uništena iz nepažnje i nemara u podrumu zgrade bivšeg Oblasnog NO poslije njegove likvidacije.

Kasnije je bilo pokušaja sređivanja ovog gradiva koji nisu završeni i unijeli su samo veći nered u ovaj krnji fond. Konačno sređivane započeto prema planu i programu Državnog arhiva u Splitu 2017. Završeno je izradom sumarnog inventara 2018.

Availability status:

JAVNO

Reminders:

Note on quantity

Naknadno je pronađeno u spremištima DAST-a još 5,5 d/m gradiva koje je pridodano ovome fondu, a odnosi se na Poljoprivredni i Odjel tehničkih radova. Pronađeno gradivo je identificirano, arhivistički obrađeno i sređeno te je izrađen sumarno-analički popis pod nazivom HR-DAST-14/4 Odjel tehničkih radova i HR-DAST-14/3 Poljoprivredni odjel.

Record type:

Tekst

Content type:

Tekstualni dokumenti

Archive label:
HR-DAST-16

Title:
Direkcija pomorskog saobraćaja u Splitu (arhivski fond, 1919-1941)

Creation date:
1919-1941 g.

Level:
Fond

Classification:
A. - UPRAVA I JAVNE SLUŽBE

Content:
Fond je podijeljen na tri serije: knjige, spisi i tisak. U seriji knjige nalaze se urudžbeni zapisnici i abecedna kazala, zapisnik konferencije održane pri Direkciji 1931., knjiga upisa prekršaja učinjenih na moru 1929–1941, građevni dnevници i računске knjige. Serija spisa podijeljena je u četiri podserije: opće spise, predmetne spise iz dva razdoblja te statističke podatke. Serija tisak sadrži tiskane ugovore o organizaciji pomorskog prometa koje je Direkcija sklapala sa brodskim poduzećima, zapisnike konferencija, razne pravilnike, objave, vozne redove brodova i sl.

Quantity:
48 Metar

Object type:
spisi

knjige

tisak

Language:
Srpski

Hrvatski

Writings:
Latinica

Owner:
Državni arhiv u Splitu

License:
Javno dobro

Place:
SPLIT

Label of archive:
HR-DAST

History:
Arhivsko gradivo nastalo djelatnošću Direkcije pomorskog saobraćaja upisano je u Opći inventar Državnog arhiva u Splitu pod brojem 16. Gradivo je Arhiv preuzeo u dva navrata, prvi put u većoj količini 1952. od Uprave pomorstva srednjeg Jadrana, tj. 385 svežnjeva spisa i 23 sveska, za razdoblje 1919-1950. Isto je do tada bilo smješteno u zgradi Lučke kapetanije Split. Gradivo je bilo nesređeno i od tadašnjeg vlasnika smatrano nevrjednim te se stoga u Arhivu odmah pristupilo identifikaciji i odabiranju. Gradivo je bilo rasuto, parcijalno i bez pomoćnih knjiga te je ovaj pokušaj sređivanja ostao samo na sumarnoj kronološkoj identifikaciji.

Arhiv je drugi put preuzeo gradivo Direkcije pomorskog saobraćaja 14. lipnja 1983. kada je zaprimljeno 745 svežnjeva spisa i 34 knjige za razdoblje 1920-1945. Gradivo je godinama bilo smješteno u podrumu Lučke kapetanije Split, o njemu nitko nije skrbio niti je nad njim provedeno škartiranje. Konačno sređivanje i odabiranje cjelokupnog gore navedenog gradiva započelo je 1994. Zbog preseljenja DAST rad je prekinut na duže od godinu dana. Na tim poslovima radio je jedan viši arhivist uz povremenu pomoć jednog arhivskog tehničara. Poslije identifikacije i odabiranja utvrđeno je kako je gradivo nastalo djelatnošću više stvaratelja. Osim Direkcije pomorskog saobraćaja 1919-1941. to su: R. Direzione Marittima della Dalmazia 1941-1944, Pomorsko zapovjedništvo Split 1944 i Uprava pomorstva Split 1945-1947 te je stoga izvršeno razgraničenje gradiva na više fondova. Stvaratelj najvećeg dijela (oko 90%) je Direkcija pomorskog saobraćaja u Splitu te se najprije pristupilo sređivanju toga fonda i izrađen je sumarni inventar.

Availability status:

JAVNO

Reminders:

General note

Osobni podaci: NE; Autorska prava : NE; Napomena o jezicima i pismima: Arhivsko gradivo većim dijelom je napisano na srpskom i manjim dijelom na hrvatskom jeziku.

Note on disposal

Jedan dio gradiva, novonastala skupina spisa nakon 1924. kada je sjedište ustanove premješteno u Split i kada se povećala količina gradiva, spada najvećim dijelom u gradivo koje je definirano kao registraturno gradivo i nije odabrano za čuvanje. Bujanje administracije glavni je uzrok ovoj pojavi. Sačuvano je ipak za svaku skupinu nekoliko oglednih primjeraka ovakvih predmeta.

Note on arrangement

Arhivistički sređeno

Record type:

Tekst

Content type:

Tekstualni dokumenti